

CONCEPTUL INSTRUIRII PROFESIONALE ÎN BAZA CURRICULUMULUI MODULAR LA MESERIA CROITOR (CONFECTIONER ÎMBRĂCĂMINTE LA COMANDĂ)

Stela BALAN¹, Olga ALCAZ¹, Aurelia VARTIC², Irina TUTUNARU¹

¹Universitatea Tehnică a Moldovei, ²Fundația LED Moldova

Abstract: În lucrare se prezintă abordarea modulară reflectată în Curriculumul pentru pregătirea profesională la meseria Croitor (confectioner îmbrăcăminte la comandă), codul 12389, cu durata studiilor de 3 ani, pentru nivelul 3 de calificare, prezentat în Cadrul Național al Calificărilor din Republica Moldova. Este specificată structura curriculumului modular și descrisă tipologia modulelor componente. Este de menționat faptul că proiectul Curriculumului modular la meseria Croitor (confectioner îmbrăcăminte la comandă) a fost elaborat de un grup mixt de lucru în perioada 15 noiembrie 2013-30 aprilie 2014, după care a fost supus dezbaterilor publice în perioada 01-30 mai 2014, fiind aprobat de Consiliul Național pentru Curriculum în perioada iunie-iulie 2014 și începând cu 01 septembrie 2014 este în proces de pilotare la 3 Școli Profesionale: nr. 8 din mun. Chișinău, nr. 3 din mun. Bălți și nr. 1 din or. Cahul.

Cuvinte cheie: croitor, competențe, curriculum modular, învățământ profesional.

1. Introducere

Realizarea unui învățământ profesional de calitate în contextul realităților socio-economice actuale impune o nouă abordare în pedagogie care vizează formarea la elevi a unui sistem de competențe necesare pentru integrarea pe piața muncii și pentru învățarea pe parcursul întregii vieți.

În practica pedagogică **Competența** reprezintă un ansamblu integrat de cunoștințe, abilități, atitudini exersate adecvat și spontan în diferite situații, mobilizând, reorganizând resursele interne și externe pentru atingerea unui scop sau scopuri în contextul experienței sociale autentice [5].

Formarea competenței este un proces îndelungat, care nu are date concrete de finalizare, deoarece o persoană pe parcursul vieții tot timpul își îmbogățește cunoștințele și se schimbă într-o direcție sau alta, dar structura de bază a competenței, parametrii principali ai profesionalismului, stabilirea ca personalitate cu siguranță sunt formate pe la sfârșitul adolescenței.

Prin urmare, principala sarcină a școlilor profesionale este de a educa în fiecare elev un specialist creativ și activ, cu cât mai multe abilități bine dezvoltate.

2. Curriculumul modular – o nouă abordare a dezvoltării competențelor profesionale

Piața muncii, în conformitate cu schimbările sociale actuale, cu progresul științific din diverse domenii, determină orientări conceptuale noi în sistemul de învățământ profesional tehnic secundar.

Atât nivelul de calificare, cât și specificul activității profesionale, a cărei esență constă în rezolvarea sarcinilor prin îndeplinirea lucrărilor în complexitatea sa, scot în evidență necesitatea deținerii unui sistem de competențe, a căror formare și demonstrare în procesul de instruire, garantează calitatea activității pe piața muncii.

Evoluția domeniului de formare profesională la nivelul profesional tehnic secundar, dezvoltarea științelor educației și promovarea în contextul acestora a noilor paradigme (centrarea pe cel ce învață, centrarea pe competențe, constructivismul), dezvoltarea tehnologiilor în domeniul profesional respectiv, au conturat necesitatea schimbării concepției de formare profesională. Convingerea asupra eficienței noii modalități de formare profesională este consolidată și de către bunele practici ale altor state [6].

Contextul formării și integrării socioprofesionale demonstrează necesitatea conceperii pregătirii profesionale în baza curriculumului axat pe formarea competențelor, cu abordare modulară.

Curriculumul modular este structurat pe module și constituie reperul conceptual și documentul normativ-reglator care valorifică noile paradigme ale învățării, reflectă elementul-cheie al concepției de formare profesională, stabilește o anumită conexiune dintre elementele procesului didactic, reflectată în noua

structură. Abordarea modulară reflectată în curriculum determină drept element-cheie al procesului de formare profesională, competența [3].

Complexitatea competenței generează complexitatea conținuturilor, a căror eșalonare nu are la bază principiul repartiției pe discipline, ci selectarea și integrarea acestora într-un mesaj educațional, care susține formarea competențelor. Pertinența, relevanța conținuturilor în modul este stabilită în raport cu contribuția acestora la formarea unei competențe profesionale.

Abordarea modulară este, în esență, interdisciplinară, deoarece conținuturile fuzionează funcțional în raport cu finalitatea. Conținuturile disciplinelor sunt predate în manieră integrată pentru construirea unei viziuni integrative a realității, fapt care impune elevul să descopere sensul unitar și liantul acestor discipline.

Curriculumul modular schimbă în esență concepția procesului didactic, prin operarea unor schimbări majore în conceptualizarea tuturor celor 3 ipostaze ale procesului: predarea-învățarea-evaluarea [4].

Se schimbă substanțial procesul predării. Se renunță la predarea eșalonată a conținuturilor prin urmărirea predării anumitor teme, care mai degrabă demonstrează exigența de consecutivitate în interiorul disciplinei, fără a soluționa problema intercorelării conținuturilor tuturor disciplinelor. În contextul curriculumului modular, predarea elementelor de conținut este axată pe rezolvarea unor sarcini concrete, de aceea conținutul se predă în consecutivitatea determinată de logica internă și specificul situației de rezolvat.

Structura modulară nu pune accent pe profesorul la disciplină, ci pe profesorul sau mai degrabă pe echipa de profesori, care realizează modulul. Se pune accent pe respectarea principiului integralității ce se realizează prin respectarea continuității și complementarității în procesul de formare profesională.

Se produc schimbări de esență în procesul învățării. Elevul dobândește cunoștințe, pornind de la necesitatea realizării unei sarcini concrete. Contează foarte mult îmbinarea judicioasă a cunoștințelor teoretice cu cele practice. Deoarece nivelul de calificare îi solicită competențe concrete, un rol aparte au abilitățile, de aceea exersarea în ateliere rămâne modalitatea cea mai eficientă de învățare.

Devine imperios necesar de a corela modalitatea de predare-învățare modulară cu evaluarea modulară. Evaluarea se axează pe constatarea și aprecierea competențelor, ce demonstrează un anumit nivel de performanță. Sunt importante toate tipurile de evaluare [7]:

- inițială/diagnostică, pentru a constata prerechizitul și nivelul cunoștințelor și abilităților deținute; aspect teoretic și practic;
- curentă/formativă, pentru a ghida formarea competențelor;
- finală/sumativă, pentru a constata și aprecia deținerea competenței.

Fără a neglija un anumit tip de evaluare, subliniem că din punct de vedere conceptual, un rol deosebit îl are evaluarea finală/sumativă, realizată la sfârșitul modulului. Profesorul sau echipa de profesori trebuie să-și coopereze eforturile pentru a concepe, organiza și realiza o nouă modalitate de evaluare. Evaluarea în comun, de către echipa de profesori, prin determinarea clară a criteriilor de evaluare, indicatorilor și descriptorilor de performanță, va demonstra eficiența formării profesionale.

Orarul activității didactice va prezenta anumite etape, în cadrul cărora se vor realiza finalitățile modulului. Ordinea modulelor se stabilește în baza logicii formării sistemului de competențe, punându-se accent pe valorificarea maximă a principiului complementarității funcționale.

Abordarea modulară în formarea profesională are multiple avantaje:

- ✓ realizează principalul deziderat al perioadei actuale – stabilește legătura dintre cerințele pieței muncii și formarea profesională;
- ✓ reflectă o paradigmă educațională care are drept finalitate formarea competențelor;
- ✓ permite abordarea integrativă a conținuturilor;
- ✓ contribuie la reducerea repetărilor inutile;
- ✓ previne lipsa de conexiune a acțiunilor profesorilor și elevilor în vederea formării competențelor;
- ✓ permite îmbinarea reușită a teoriei și practicii;
- ✓ creează condiții pentru o evaluare autentică, evaluarea competențelor [2].

3. Elaborarea curriculumului modular la meseria Croitor (confeccioner îmbrăcăminte la comandă)

În temeiul Strategiei de dezvoltare a învățământului vocațional-tehnic pe anii 2013-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei, aprobată prin Hotărârea Guvernului RM nr. 97 din 01. 02. 2013, în scopul asigurării științifice, curriculare și metodologice a învățământului vocațional-tehnic Ministerul Educației al Republicii Moldova a emis dispoziția nr. 582 din 18 noiembrie 2013 „Cu privire la elaborarea proiectului Curriculum-ului modular pentru formarea profesională la meseria *Croitor (confeccioner îmbrăcăminte la comandă)*”, prin care a constituit Grupul de lucru pentru elaborarea proiectului Curriculum-ului modular, format din specialiști/cadre didactice din domeniul industriei de confecții și psihopedagogiei de la UTM, USM, Colegiul Tehnologic din Chișinău, Școlile Profesionale din or.

Ștefan-Vodă și Cahul, în calitate de coordonatori fiind numiți asistentul Proiectului „Consolidarea Sistemului de Educație Profesională Tehnică în Republica Moldova (CONSEPT)”, inițiat de Fundația LED, finanțată de Guvernul Principatului Liechtenstein și reprezentantul Ministerului Educației al Republicii Moldova.

În perioada 15 noiembrie 2013 - 30 aprilie 2014 a fost elaborat proiectul Curriculum-ului modular pentru formarea profesională la meseria Croitor (confeccioner îmbrăcăminte la comandă), codul 12389. La etapa inițială a fost elaborat Profilul ocupațional pentru meseria nominalizată, cu participarea agenților economici din domeniu, care au fost intervievați în scopul stabilirii necesităților pieței muncii și competențelor viitorilor specialiști de nivelul 3 de calificare, prezentat în Cadrul Național al Calificărilor din Republica Moldova [1]. În baza acestuia au fost stabilite competențele profesionale și conținuturile care urmează să le asigure.

Competențele, fiind elementul de bază, dar și finalitatea curriculumului, determină modulele de formare profesională. Modulul este o unitate de învățare deschisă și flexibilă, scopul căruia este formarea la elev a unui comportament specific meseriei, prin integrarea unor finalități de învățare/competențe. Complexitatea competențelor profesionale pe care trebuie să le dețină un Croitor a generat mai multe tipuri de module de instruire. Astfel, în rezultatul asocierii competențelor generale cu cele specifice au fost definite module *transversale (generale)* și blocuri de module *de bază (tehnice)*, axate pe formare de competențe.

Scopul modulelor transversale este de a forma setul de competențe necesare pentru inițiere în profesie. Acestea constituie fundamentul pentru formarea competențelor profesionale specifice, avansate.

Modulele de bază, grupate în blocuri (*bloc* – unitate didactică de structurare logică a modulelor), urmăresc formarea competențelor profesionale specifice mai complexe, demonstrarea cărora se finalizează cu confecționarea diferitelor tipuri de produse vestimentare.

Pentru a facilita procesul de predare-învățare-evaluare, blocurile de module includ module cu diferit grad de generalitate. Astfel, un bloc este constituit din câteva module de gradul III, fiecare modul de gradul III include module de gradul II și respectiv, un modul de gradul II încorporează module de gradul I. Acestea din urmă reprezintă activități profesionale pentru realizarea cărora se propun operații specifice. Realizarea modulelor de gradul I demonstrează deținerea competențelor profesionale [3].

Modulul este o structură didactică unitară din punct de vedere tematic atât pentru lecțiile teoretice, cât și pentru cele practice. Totodată, modulele nu sunt unități de învățare independente. Acestea corelează logic în vederea formării competențelor, fapt care determină consecutivitatea parcurgerii acestora: de la module simple spre module complexe, de la module transversale spre module de bază.

Realizarea modulelor se desfășoară în mod sistematic și continuu pe o perioadă de timp și se finalizează prin evaluare. O condiție prioritară de parcurgere a modulului este aplicarea imediată a cunoștințelor teoretice achiziționate în realizarea activităților practice.

Modulul de învățare este constituit din următoarele componente [3]:

- setul de competențe, care vor fi formate la elev ca rezultat al învățării;
- cunoștințe profesionale, care reprezintă un sistem integru și combinatoriu de conținuturi din diverse discipline ale domeniului profesional;
- cunoștințe funcționale, care reprezintă un sistem integru și combinatoriu de cunoștințe din anumite discipline școlare, achiziționate la nivelul învățământului general, deținerea cărora constituie o precondiție pentru formarea cunoștințelor profesionale;
- operații specifice pentru realizarea modulelor de gradul I;
- timpul recomandat pentru lecțiile teoretice și cele practice;
- resursele materiale necesare.

În rezultatul asocierii competențelor generale cu cele specifice pentru meseria Croitor (confeccioner îmbrăcăminte la comandă) au fost definite următoarele module și blocuri de module de instruire [2]:

Module transversale:

- MT1. Pregătirea locului de muncă;
- MT2. Selectarea materialelor pentru îmbrăcăminte;
- MT3. Realizarea cusăturilor și a tratamentelor umidotermice;
- MT4. Proiectarea constructivă a produselor vestimentare;
- MT5. Garnisirea, renovarea și repararea produselor de îmbrăcăminte;
- MT6. Consilierea clientului pentru elaborarea modelului produsului vestimentar.

Module de bază:

- MB1. Confeccionarea îmbrăcăminte ușoare cu sprijin în talie;
- MB2. Confeccionarea îmbrăcăminte ușoare cu sprijin pe umeri;
- MB3. Confeccionarea îmbrăcăminte intermediare cu sprijin în talie;
- MB4. Confeccionarea îmbrăcăminte intermediare cu sprijin pe umeri;
- MB5. Confeccionarea îmbrăcăminte exterioare cu sprijin pe umeri;

MB6. Confecționarea îmbrăcăminte pentru ocazii speciale.

În perioada 01-30 mai 2014 proiectul Curriculum-ului modular pentru formarea profesională la meseria Croitor (confecționar îmbrăcăminte la comandă) – codul 12389 a fost supus dezbaterilor publice de către factorii interesați, iar în perioada iunie-iulie 2014 a fost prezentat către aprobare și aprobat pentru pilotare de către Consiliul Național pentru Curriculum. Astfel, cu începere de la 01 septembrie 2014 curriculumul nominalizat este în proces de pilotare la 3 Școli Profesionale din Republica Moldova și anume: nr. 8 din mun. Chișinău, nr. 3 din mun. Bălți și nr. 1 din or. Cahul.

Concluzii și orientări

Prezentul Curriculum este documentul normativ reglator care descrie condițiile și finalitățile de învățare pentru formarea profesională inițială la meseria *Croitor (confecționar îmbrăcăminte la comandă)*, cu durata de studii 3 ani. Curriculumul este destinat cadrelor didactice, autorilor de manuale și materiale didactice, factorilor de decizie și părinților. Cadrele didactice vor utiliza curriculumul pentru proiectarea, realizarea și evaluarea demersului didactic pentru formarea profesională la meseria Croitor (confecționar îmbrăcăminte la comandă) [2].

Formarea profesională în meseria *Croitor (confecționar îmbrăcăminte la comandă)*, realizată în cadrul școlii profesionale ce corespunde învățământului profesional tehnic secundar al sistemului de învățământ din Republica Moldova cu durata studiilor de 3 ani, asigură nivelul 3 de calificare, prezentat în Cadrul Național al Calificărilor din Republica Moldova. Acest nivel de calificare se atribuie specialistului, care în raport cu diversitatea de împuterniciri și responsabilități, trebuie să realizeze activități sub conducere cu independență numai la soluționarea unor sarcini binecunoscute sau similare acestora. Acesta trebuie să-și planifice activități personale, reieșind din sarcinile puse de conducător, să-și asume responsabilitate individuală pentru sarcinile de realizat.

Complexitatea activității se referă la soluționarea sarcinilor practice tipice. Muncitorul calificat alege modalitatea de realizare a sarcinii, reieșind din modalitățile bine cunoscute în baza instruirii teoretice și practice. Acțiunile întreprinse se corectează în funcție de condițiile de realizare.

Finalitățile de studii ale meseriei Croitor sunt orientate spre atingerea nivelului de calificare pretins și se realizează în baza curriculumului la meseria respectivă.

Bibliografie

1. *Profil ocupațional pentru profesia Croitor (confecționar îmbrăcăminte la comandă), codul 12389.* / Grupul de lucru: Balan, S., Alcaz, O., Bîrnaz, N., Guțu, E., Rotari, P., Rodnițchi, L., Cvasov, V., Ponomariova, A., Tomilova, E. / Cu suportul Fundației LED Moldova, Chișinău, 2013, 6 p.
2. *Curriculum modular pentru pregătirea profesională, Profesia Croitor (confecționar îmbrăcăminte la comandă), codul 12389. Proiect.* / Grupul de lucru: Balan, S., Bîrnaz, N., Alcaz, O., Guțu, E., Rodnițchi, L., Fortuna, P. / Cu suportul Fundației LED Moldova, Chișinău, 2014, p. 4-9, 48 p.
3. Rudic Gh. *Materialele seminarului „Concepția unui curriculum modern”.* 16-18 mai, Chișinău, 2013.
4. Bocoș, M., Jucan, D. *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor.* Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
5. Cristea, S. *Dicționar de pedagogie.* Chișinău-București: Grupul Editorial Litera. Litera Internațional, 2000.
6. Crișan A., Guțu V. *Proiectarea curriculumului de bază. Ghid metodologic.* Chișinău, 1997.
7. *Curriculum de bază – documente reglatoare.* Chișinău, 1996.